

EVON RETKEILYALUEEN OSAYLEISKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS

Luonnosvaiheen yleisötilaisuus 10.12.2025

Wetterin auditorio ja Teams-etäosallistuminen

Keskeisimmät kysymykset yleisötilaisuudessa sekä vastauksia jätettyihin kysymyksiin

1. Yleiskaavaehdotus mahdollistaa merkittävän kerrosneliömäärän rakentamisen retkeilyalueen alueelle ja osalle järvistä. Jos Metsähallitus ei aio rakentaa itse, niin millä mallilla rakentamista on suunniteltu toteutettavan?

Vastaus: Metsähallitus ei aio itse rakentaa vaan toteutukseen etsitään yhteistyökumppanit, joiden kanssa ryhdytään tekemään tarkempaa suunnittelua ja asemakaavoitusta. Yleiskaavoitusta seuraavassa asemakaavavaiheessa määrittyy rakentamisen määrä ja tarkempi sijainti rakennuspaikalla, yleiskaavassa kerrosneliömäärää ei vielä määritetä.

2. Metsähallitus myy tälläkin hetkellä erämaisia mökkitontteja. Onko riskiä, että Evon alueelta päätyy tontteja myyntiin Metsähallituksen toimesta?

Vastaus: Metsähallitus ei ole kehittämässä retkeilyalueille yksityiseen loma-asumiseen osoitettavia mökkitontteja. Siitä on olemassa Metsähallituksella yleiset linjaukset, yleiskaavaluonnoksessa Metsähallituksen alueille on osoitettu vain matkailupalveluiden alueita rakennettavista alueista.

3. Onko alueen tieverkostolle suunniteltu toimenpiteitä Metsähallituksen toimesta?

Vastaus: Ei tässä vaiheessa. Kaava määrittää miten maankäytön painopistealueet sijoittuvat. Tiestön parantamistarpeet tarkentuvat myös asemakaavoitusvaiheessa, jolloin myös rakentamisen määrä tarkentuu. Yleiskaavan aineistoihin liittyy liikenneselvitys vaikutusten ennakoimiseksi.

4. Onko yleisötilaisuudesta ja kuulemisajasta tiedotettu miten?

Vastaus: Kaupungin tiedotteet on julkaistu Kaupunkiuutisissa, Keski-Hämeessä, kaupungin ilmoitustaululla, kaupungin somekanavissa sekä kaavan nettisivuilla. Lisäksi maanomistajille ja sidosryhmille on lähetetty tiedotteet. Myös Metsähallitus on osaltaan julkaissut lehdistötiedotteen ja nostanut omalle somekanavalleen tiedot kaavan osalta.

5. Hämeenlinnan kaupungin tuoreeseen strategiaan (6.10.2025) kirjattiin, että "Edistään Evon tiedekansallispuiston perustamista". Tahtotila strategiatavoitteen edistämisestä tuntuu puuttuvan. Yritetäänkö yleiskaavoitusta kiirehtimällä estää seuraavaa (Suomen) hallitusta kirjaamasta hallitusohjelmaansa "Perustetaan Evon tiedekansallispuisto"? Tai, että ainakaan ei voitaisi perustaa kuin korkeintaan "tynkäkansallispuisto Evolle".

Vastaus: Kaupunkirakennelautakunta on tehnyt kaavan käynnistämispäätöksen lokakuussa 2024 eikä silloin tavoitteeksi asetettu kansallispuiston perustamista. Lähtökohtana oli retkeilyalueen kehittäminen. Lisäksi on huomioitava, että kansallispuiston perustaminen ei ole kaupungin päätösvallassa, vaikka kaupunki tahtotilansa voikin ilmaista. Kansallispuiston perustamisesta päättää ympäristöministeriö. Mahdollisesta tiedekansallispuiston rajauksesta ei ole aiemman työryhmän mietinnön jälkeen tehty tarkasteluja. On kuitenkin hyvä huomioida, että Evon yleiskaavan suunnittelualueen laajuus on noin 78 km², tiedekansallispuistotyöryhmän aluerajausehdotus oli noin 50 km². Vähimmäisvaatimus kansallispuistojen pinta-alasta, 1000 hehtaaria (10 km²), on siten saavutettavissa. Kaavan ulkopuolella Padasjoella sijaitsevat osat retkeilyalueesta sekä yksityiset ja valtion luonnonsuojelualueet tukevat Evon seudun säilymistä nykyisellään. Kaavaluonnoksessa on osoitettu alueelle jo nykyisin sijoittuvat sekä vielä perustamattomat luonnonsuojelualueet, lisäksi retkeilyalueelle sijoittuu Metsähallituksen omalla päätöksellä suojeltuja alueita. Kaavaratkaisu ei estä mahdollista kansallispuiston perustamista myöhemmin.

6. Kommentti kaavan vaikutuksista. Nykyisen noin 70 000 -75 000 vuosittaisen kävijämäärän kaksinkertaistuminen lisäisi virkistyskäytön aiheuttamaa kulumista Natura-alueella, tiivistää maaperää, kuluttaa kasvillisuutta ja kiihdyttää eroosiota.

Lisäksi heikentää ekologisia yhteyksiä ja aiheuttaa eläimille häiriöitä. Kävijämäärien merkittävä lisäys aiheuttaisi epäsuoria vaikutuksia kiintoainesten ja ravinteiden huuhtoutumisena vesistöön maanrakennustöiden myötä.

Vastaus: Kaavan aineistoihin kuuluu vaikutusten arviointi eri aiheiden näkökulmasta, myös Natura-arviointi. Vaikutusten arviointia täydennetään tarvittaessa myös myöhemmin kaavaproessin edetessä. Rakentamisalueet suunnitellaan myöhemmin asemakaavalla, jonka yhteydessä vaikutuksiin ja lievennyskeinoihin kiinnitetään myös huomiota. Vaikutusten vähentämiseksi yleiskaavassa rakentamisalueet on sijoitettu keskitetysti nyt rakennettujen alueiden yhteyteen. Lisäksi lisääntyvien kävijämäärien vaikutuksia luonnolle voidaan ehkäistä ohjaamalla ihmisten liikkumista alueella monin sellaisin keinoin, joita ei kaavoituksella säädellä, kuten opastuksen keinoin.

7. Jos "elinvoimaa" kaivataan, niin onko tiedossa, millaisia kävijämääräeroja on ollut viime vuosina retkeilyalueiden ja kansallispuistojen välillä? Kansallispuistostatus (ml tiedekansallispuistostatus) laajalti kiinnostaa ja mahdollistaa siis hyvin luonnonsuojeluakin, mutta onko retkeilyaluestatus mahdollisille tulijoille houkutteleva ja miten mahdolliset alhaiset kävijämäärät vaikuttavat alueen "elinvoimaan"?

Vastaus: Valtion kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijämäärätiedot löytyvät Metsähallituksen nettisivuilta. Kansallispuistojen pienimmät kävijämäärät vuonna 2024 olivat noin 10 000-90 000, noin puolessa on kävijämäärä ollut alle 50 000. Retkeilyalueiden kävijämäärät olivat samana vuonna vaihdelleet 26 500 – 120 000 välillä. Lapin kohteiden suosituimissa kansallispuistoissa sekä Nuuksiossa kävijämäärät olivat selkeästi korkeammat, yli 300 000. Kävijämäärät ovat hyvin kohdekohtaisia, riippumatta siitä onko kyseessä kansallispuisto vai retkeilyalue.

8. Mitä lisäarvoa kansallispuisto tuo? Kaupungin intresseissä pitäisi olla ennen kaikkea kehittää olemassa olevaa retkeilyaluetta, joka tarjoaa työpaikkoja ja asukkaiden näkökulmasta käyttöä. Kansallispuisto pönkittää jonkinlaista itsetuntoa, mutta onko sillä käytännön merkitystä. Tiedettä voi harjoittaa myös talousmetsissä.
-

Retkeilyalueella voidaan harjoittaa vaikuttavampaa tutkimusta kuin kansallispuistossa tai talousmetsässä.

Vastaus: Tällä hetkellä kaupungilla ei ole vielä tarkastelua, jossa vertailtaisiin kansallispuiston tai retkeilyalueen tuomia lisäarvoja tai muutoksia. Tiedekansallispuistoraporttiin on kirjattu sen työryhmän arvio vaikutuksista ja taloudellisten vaikutusten osalta vain arvio perustamiskuluista ja vuotuisista ylläpitokustannuksista. Kansallispuiston statuksella on vähintään matkailullista arvoa ja sen myötä vaikutusta työpaikkoihin. Vastaavissa tapauksissa kävijämäärät ovat lisääntyneet kansallispuisto-nimikkeen myötä. Vastaavaa vaikutusten arviota retkeilyalueen osalta on myös tehty retkeilyalueen kehittämiseen liittyvään työryhmän raporttiin.

9. Eikö tiedekansallispuistoa voisi määritellä yhtä aikaa kaavan laadinnan kanssa? On hassua, että tehdään suunnitelmia retkeilypohjalta ja juuri on kaupungilta tullut uusi strategia edistää kansallispuistoa. Kaupungilla pitäisi olla vahvempi rooli perustamisen edistämisessä.

Vastaus: Alueella on voimassa yleiskaava. Kaavan käynnistämisestä ja tavoitteista on lautakunnan päätös lokakuulta 2024. Tiedekansallispuisto on noussut keskusteluihin nyt syksyllä 2025. Suunnitelmat menevät jatkossakin lautakunnan kautta ja hyväksymisvaiheessa myös kaupunginhallitukseen ja valtuustoon. Maanomistajalla on oikeus hakea kaavan laatimista alueelleen ja näin Metsähallitus on toiminutkin. Kaava ei estä kansallispuiston perustamispäätöstä. Kansallispuiston perustamisesta päättäminen ei ole kaupungin toimivallassa vaan ympäristöministeriön.

10. Miksi Metsähallitus on päättänyt ryhtyä kaavoitukseen ja jättänyt aikanaan kaavoitushakemuksen?

Vastaus: Kaavan laatiminen toteuttaa valtioneuvoston päätöksellä vuonna 2022 hyväksyttyä kansallista luonnon virkistyskäytön strategiaa 2030, jossa on linjattu retkeilyalueiden rooli ja, että Etoa kehitetään ns. Evo-

työryhmän esitysten sekä maankäytön ja matkailun yleissuunnitelman v. 2020 pohjalta. Metsähallitus kehittää myös muita retkeilyalueita muun muassa kaavoituksen keinoin. Työ on osa Metsähallituksen pitkäjänteistä työtä valtion retkeilyalueiden kehittämiseksi.

11. Suunnitelmien mukaan alueelle olisi tulossa paljon lisää käyttäjiä. Paljonko majoitus-kapasiteettia kaava sisältää? Mahdolliset sivuvaikutukset, väen paljous ja häiritsevät äänet, turistikeskuksen muodostuminen rannalle pelottaa. Kansallispuisto tarvitsee kävijöitä, mutta miten rajoittaa vaikutuksia.

Vastaus: Olemassa olevan tiestön hyödyntämisellä ja lisärakentamisen sijoittamisella vain keskitetysti muutamaan sijaintiin, rakennetun ympäristön yhteyteen, pyritään osaltaan varmistamaan, että toisaalle aluetta jää myös koskematonta aluetta luonnonrauhaan. Rakentamisen keskittämällä pyritään vaikuttamaan majoituksesta ja ihmisten käyttäytymisestä mahdollisesti aiheutuvien häiriöiden rajaamiseen. Vasta asemakaava-vaiheessa tarkentuu rakentamisen määrä. Alueet rakentuvat joka tapauksessa vaiheittain pitkän ajan kuluessa. Yrittäjät ja varsinaiset alueen toimijat ymmärtävät ja huomioivat palveluissaan, että asiakkaat tulevat seudulle erityisesti rauhallisen ympäristön vuoksi. Toisaalta myös matkailupalveluiden tuottaminen tulee olla liiketaloudellisesti kannattavaa, jotta alueelle uusia toimijoita sijoittuu.

12. Onko vaarana, että rakentamisen tehokkuus kasvaa asemakaavavaiheessa?

Vastaus: Yleiskaava ja alueen arvot asettavat rajoitteita miten asemakaava voidaan suunnitella. Yleiskaavaluonnoksessa on myös vaatimuksia kaavamääräyksinä rakentamisen toteuttamiselle esim. rannat tulee jättää puustoiseksi. Yleiskaavassa ei määritetä matkailuun liittyvän rakentamisen määrää rakennuspaikalla. Yleiskaavassa osoitettua laajemmille alueille ei voida rakentaa. Asemakaavan suunnittelussa huomioidaan yksityiskohtaisemmin rakennustapa ja rakennuspaikan muu käyttö kuten piha-alueet ja rakennusten sijoittuminen.

13. Kommentti yleisöltä. Rakentaminen ja sen tieltä maassa olevien puiden poisto sekä puuston kaataminen vähentää hiilinieluja. Puiden hakkaaminen pitäisi kieltää.

Vastaus: Myös maaperään ja lahopuihin on sitoutunut hiiltä. Tutkimusten mukaan hiilinielujen lisääminen on tarpeen hiilivarastojen täydentämiseksi. Puustoltaan vanhat metsät ovat hiilinielujen lisäämisen näkökulmasta heikompia enemmän kasvaviin nuorempiin metsiin verrattuna. Joissain tapauksissa metsänhoidollisilla toimenpiteillä voidaan edistää metsän säilymistä elinvoimaisena ja puustoltaan terveenä esim. tuhohyönteisiä vastaan. Yleiskaavaluonnoksessa rakentaminen on osoitettu keskistetyksi muutamaan rajattuun alueeseen nykyisten kulkuyhteyksien varteen, jolloin säästetään luontoa.

14. Kommentti yleisöltä. Hanke edistää seudun elinvoimaisuutta ja luo uusia elinkeinoja ja työpaikkoja. Alueesta tuskin tulee yleisöstä esitetty "Lappi II". Esitetyissä kaava-suunnitelmissa ei ole ristiriitaa luonnon kanssa. Metsänkasvatukseen kuuluu myös metsän hakkuu, joka edistää hiilinielujen uusiutumista. Koulutuksen ja metsänhoidon säilyminen alueella on suotavaa. Tiedekansallispuistolla pitäisi olla myös yhteiskunnallista hyötyä.
15. Kommentti yleisöltä. Suunnitelmat kansallispuiston osalta on syytä päivittää ja yhteensovittaa eri tavoitteita, jatkaa yhteistä keskustelua. Selkeyttäisi myös valtuuston päätöksen tekoa.
16. Kommentti yleisöltä. Keskusteluissa alueen kehittämisestä on nähtävissä vastakainasettelua. Sen sijaan olisi hyvä huomioida, että matkailun kehittäminen ja tavoite kansallispuistosta tukevat myös toisiaan.
17. Kommentti yleisöltä. Aikanaan vuonna 2021-2022 kaksi eri työryhmää on tehnyt toisistaan erilaiset suunnitelmat (Evon retkeilyalueen kehittämisen työryhmä ja tiedekansallispuistotyöryhmä). Ilmassa on epäluottamusta ja olisi varmaankin tarve jonkinlaiselle alustavalle prosessille ja yhteistoimintamallille yhteisen näkemyksen saavuttamiseksi.
18. Kommentti yleisöltä. Edellä mainittujen selvitysten laadinnassa mukana olleena voin todeta, että molemmat selvitykset tähtäävät alueen luontoarvojen ja erityispiirteiden säilyttämiseen, ja selvitysten välillä ei itse asiassa ole paljon ristiriitoja. Tiedekansallispuiston perustaminen vaatii selvittelyä eri lailla kuin vakiintunut käsitys
-

kansallispuistosta. Termi "tiedekansallispuisto" on uusi, niitä ei ole olemassa missään maailmassa. Ylipäätään kansallispuiston perustamista varten on säädettävä eduskunnan uusi laki. Kaavan laadinnan aikana on käyty hyvää keskustelua myös kaupungin ja HAMK:n kanssa, ja tutkimuksen ja koulutuksen tarpeet on huomioitu kaavaluonnoksessa. Toivotaan, että keskustelu alueen kehittämisestä jatkuu.